

съгласнитѣ и т. н.), става така едно срѣдство, по което още на първъ погледъ може да се познае, дали известна дума е чистонародна френска, или е била заета отпослѣ отъ латински. Въ послѣдния случай съгласнитѣ се спазватъ. Напр. *soucier* е простонародна дума, *soliciter*, *учена*; и двѣтѣ произхождатъ отъ лат. *solicitare*; *metier* и *ministère* — отъ *ministerium* и т. н. *Погръшаниятъ* акцентъ и запазването на съгласнитѣ указватъ вече на думи отъ секундаренъ произходъ. Така напр. *facile* е погрѣшно, защото лат. *facilis* има акцентъ на първата сричка, правилно би било *fele*, както отъ *fragilis* *frèle* и пр.¹⁾ Вслѣдствие на двойния принципъ въ образуването на френскитѣ думи много основни латински думи се явяватъ въ двойни форми; така се получаватъ тѣй нареченитѣ „дублети“ („doublets“ или *mots à dérivation divergente*), които отговарятъ на различенитѣ по-горѣ двѣ епохи въ исторіята на френския езикъ. Едната отъ тѣхъ форми е народна (съ правилень акцентъ), другата „учена“ (често съ погрѣшенъ акцентъ); така напр. имаме *ortel* и *article* отъ *articulus*; *dûne* и *décime* отъ *decima*; *essaim* и *examen* отъ *examen*; *frêle* и *fragile* отъ *fragilis*; *raide* и *rigide* отъ *rigidus*; *hôtel* и *hopital* отъ *hospital*; *avoué* и *avocat* отъ *advocatus*; *naïf* и *native* отъ *nativus*; *chose* и *cause* отъ *causa* и т. н.²⁾ Къмъ тѣхъ дублети принадлежатъ и думитѣ *bougre* и *bulgare*. Първата е именно простонародна и се е образувала въ първата епоха отъ лат. *bulgarius* (съ правилень акцентъ на първата сричка), като се е измѣнила формата вътрѣшно и външно (*l* послѣдвано отъ съгласна се вокализува въ *u*, вж. по-горѣ); втората форма е по-нова „учена“ и има неправило ударение на втората сричка: *bulgàre* отъ *bulgàrus*.

На акцента, установенъ чрезъ анализъ на именнитѣ форми въ днешнитѣ български нарѣчия, въ грцкия, сръбския, италиански, испанския, португалския езикъ, особено на старофренското *bougre*, отговаря, и ударението въ староруск. *болгаре*, въ назв. на селото *Болгары* и пр., обаче противурѣчи съвършено акцентътъ на името, както го намѣрваме въ сегашнитѣ *ориенталски* форми. Въ словаря на Камуса думата *булгар* по произношение се сравнява съ думата *куртакъ*; народътъ изговаря наистина дълго *булгаръ*, обаче винаги съ ударение на втория слогъ (Очеркъ исторіи болгарскаго и казанскаго царства. Мулѣ Шихабъ-уд-дина Багауд-динова. Изв. IV. арх. създа. I. р. 40.). Обаче че тоя акцентъ е по-новъ, че името се е произнасяло въобще инакъ едно врѣме, това се доказва много добръ отъ надписитѣ на двѣ монети, които проф. Катановъ и дѣйств. членъ на Казанското Археологическо Общество Н. И. Андерсонъ имали случай, да разгледатъ въ сегашното село Успенское (Болгары). И на двѣтѣ се чете ясно *серб болгар*. Катановъ забѣлзва въ свой рапортъ (Извѣстія Общ. Арх. и пр. 1895. кн. I. р. 36.): „Тутъ... читается „Болгаръ“, т. е. такъ-же какъ и въ русскихъ лѣтописяхъ: съ удареніемъ на „О“, а не на „А“, тогда какъ казанскіе татары измѣнили это слово совершенно не-

¹⁾ *Littre*, Histoire de la langue française, IX. ed. 1886, 241.

²⁾ V. Brachet, Dictionnaire des doublets de la l. franç. 1868. Suppl. 1871. Броатъ на тѣхъ дублети надминава 1100.